

עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח'

ע"י עוה"ד ארנה כהן ו/או חסן ג'בארין ו/או עביר בכר ו/או
מרואן דלאל ו/או סוהאד בשארה ו/או גדיר ניקולא ו/או מוראד
אל-סאנע מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי
בישראל, ת"ד 510 שפרעם 20200, טל' 9501610-04 פקס'
9503140-04

המבקשים

- נגד -

שר הפנים ואח'

ע"י עו"ד יוכי גנסין, פרקליטות המדינה, ירושלים

המשיבים

הודעה לבית המשפט ובקשה למתן צו ביניים

המבקשים (העותרים) מתכבדים להודיע לבית המשפט הנכבד, כי היום, ה-21 ביולי 2004, הוארך תוקף חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003 בששה חודשים נוספים, בעוד שנוסח החוק נותר בעינו.

רצ"ב העתק הצו.

בנסיבות אלו, וכפי שיפורט להלן, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים, המורה למשיבים להימנע מביצוע ו/או יישום הוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003, וזאת עד להכרעה סופית בעתירה, וזאת מהנימוקים שיפורטו להלן:

1. המבקשים הגישו ביום 3 באוגוסט 2003 עתירה המכוונת נגד הוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003. הדיונים בעתירה, ובעתירות שצורפו לה הסתיימו זה מכבר, והצדדים ממתינים למתן פסק דין.
2. העתירה מבססת את טיעוניה נגד חוקתיות החוק, בהיותו נוגד את הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ופוגע באופן אנוש בזכויות יסוד חוקתיות של אלפי אזרחים ותושבים. פגיעה זו אף מתעצמת ככל שחולף הזמן והפגיעה נמשכת, והנזק הנגרם מחמיר והולך אף הוא, שהרי פירוד כפוי של ילד מהורה ושל איש מאשתו, פגיעתו קשה ככל שהוא מתמשך זמן רב יותר.
3. כעת, משחלפה שנה מחקיקת החוק ותוקפו הוארך בששה חודשים נוספים, המשך הפגיעה בזכויות היסוד החוקתיות של נפגעי החוק, העצים את הפגיעה באופן קיצוני ביותר.
4. בנסיבות העניין, הפירוד הכפוי של המשפחות הנפגעות החל עוד קודם לחקיקת החוק, עם

קבלת החלטת הממשלה ביום 12 במאי 2002, ובמקצת המקרים עוד במרץ 2002 עם החלטת שר הפנים על הקפאת הטיפול בבקשות למתן מעמד לפלסטינים. הפירוד הכפוי של משפחות אלו נמשך ברציפות מאז ועד כה, קרי מזה מעל לשנתיים ימים.

5. יודגש, כי העתירה מעלה סוגייה עקרונית ביותר בדבר אי חוקתיות החוק הנדון והיא מבססת את טיעוניה המפורטים על הפסיקה העליונה, המשפט המשווה והמשפט הבינלאומי. סיכויי העתירה להתקבל הינם גבוהים בשל הפגמים החוקתיים החמורים שיש בחוק ובתהליך החקיקה, חומרת הפגיעה בזכויות חוקתיות, ובעיקר בשל היות החוק מתנה את מתן המעמד בשייכות האתנית של בן הזוג של האזרח.

6. יתרה מכך, בבוא המשיבים לשכנע את בית המשפט הנכבד, כי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003 הינו חוקתי, הם הדגישו את זמניותו של חוק זה. המשיבים טענו בפני בית המשפט הנכבד כי מדובר בהוראת שעה, שעל פי הגדרתה איננה כחוק רגיל, בעיקר לאור תחולתה הזמנית. המשיבים ביססו את טענתם, כי החוק האמור מידתי בהיותו זמני. בפסקה 37 לתגובת המשיבים מיום 2 בנובמבר 2003 ובפסקה 165 ל סיכומיהם מיום 16 בדצמבר 2003, הם הדגישו כי:

"בטרם נבחן את תנאי פסקת ההגבלה, יודגש כי הוראת השעה הנידונה הינה הוראה זמנית שתוקפה לשנה... עמדת המשיבים הינה כי בבואו של בית המשפט לבחון את חוקתיותה של פגיעה נטענת בזכות מוגנת, במסגרת פסקת ההגבלה, עליו להתחשב בכך שמדובר בהוראת שעה, שמעצם טבעה הינה זמנית".
(ההדגשה במקור – א.כ.).

7. הארכת תוקף החוק, העומד לבחינת בית המשפט הנכבד, חותרת תחת טענת המשיבים, כי המדובר בחוק חוקתי ומידתי בהיותו זמני. טענת המשיבים, כי המדובר בהוראת שעה לשנה אחת בלבד הופרכה. חמור מכך, המשיבים לא הצביעו על נסיבות מיוחדות כלשהן המצדיקות את הארכת תוקף החוק, על אף הפגיעה החמורה בזכויות חוקתיות וזכויות יסוד בסיסיות.

8. לא זו אף זו, מאזני הנוחות נוטים לטובת המבקשים ותומכים במתן צו ביניים. המשך הפעלת החוק יגרום למשפחות הנפגעות ממנו נזק וסבל קשים ביותר ובלתי הפיכים. לעומת זאת לא יגרם כל נזק למשיבים מאי הפעלתו, שהרי הנוהל הכללי למתן מעמד בישראל, מכח סעיף 7 לחוק האזרחות, קרי ההליך המדורג להתאזרחות בני זוג, אשר קדם לחוק, נותר בעינו וממשיך להיות מופעל ע"י המשיב מס' 1 בבקשות למתן מעמד בישראל המוגשות ע"י אזרחים ישראלים הנשואים לאזרחי מדינות חוץ.

9. בהקשר זה יצוין, כי הנוהל בדבר ההליך המדורג למתן מעמד לבני זוג של אזרחים, קובע כי ההחלטה בבקשה תתקבל "בשים לב לכנות קשר הנישואין בין בני הזוג והמשך קיומו, להיות

מרכז החיים בישראל וכן להעדר מניעה בטחונית או פלילית לאישור הבקשה". על פי הנוהל שר הפנים רשאי לקיים בדיקות ולסרב בקשות למתן מעמד ו/או לבטל מעמד שניתן, וזאת על בסיס בדיקה אינדיבידואלית, החל ממועד הגשת הבקשה ובמשך כל ארבע וחצי השנים של בחינת הבקשה למתן מעמד.

10. יפים לענין מאזני הנוחות, דברי כב' השופטת ביניש בפרשת אחים סקאל בע"מ:

"בבוא בית המשפט להכריע בבקשה למתן צו ביניים עליו לבחון שני עניינים עיקריים. האחד, "מאזן הנוחות", שבו בוחן בית המשפט את הנזק שייגרם למבקש במידה שלא יינתן צו ביניים אל מול הנזק שייגרם למשיב במידה ויינתן צו כמבוקש; והאחר, סיכויי העתירה להתקבל. במסגרת שיקולי מאזן הנוחות יבחן בית המשפט, בין יתר שיקוליו, אם אי מתן הצו יסכל את בירור ההליך העיקרי, וכן יבחן את הצורך לשמר מצב קיים לעומת יצירת מצב חדש בטרם התברר ההליך לגופו. אבן הבוחן העיקרית היא מאזן הנוחות...".

בר"ם 301/03 אחים סקאל בע"מ ואח' נ' רשות שדות התעופה ואח', תק-על 2003(1) 279, 281. ראו גם:

בר"ם 5756/03 חלף ואח' נ' אוחיון ואח', תק-על 2003(3), 770;

בר"ם 1557/02 מגמארט ציוד ספורט בע"מ נ' מדינת ישראל, תק-על 2002(2) 1807;

בר"ם 10812/02 חן המקום נ' התעשייה האווירית לישראל בע"מ, תק-על 2003(1) 650;

בשג"ץ 2598/95 אדם טבע ודין נ' המועצה הארצית לתכנון, תק-על 95(2) 147, עמ' 148.

11. הנה כי כן, לאור כל האמור לעיל ובהתאם להלכה הפסוקה בסוגיות דומות, מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

ארנה כהן, עו"ד
ב"כ המבקשים

שפרעם, 21 ביולי 2004.